

RUUSU-RISTI JA LÄHIN TULEVAISUUS

(Tuleva uskonpuhdistus)

Pekka Ervastin esitelmä 16.9.1933

Rakkaat ystävät! – Olemme koettaneet näinä sunnuntaina kuvata teosofisen liikkeen ikuista luonnetta. Olemme myös koettaneet tutkia, mikä tämä teosofinen liike on lähimmässä nykyaikaisessa merkityksessä, kuinka se muutaman vuosisadan aikana on tietoisesti vaikuttanut Europassa. Ja lopulta olemme myös nähneet, koettaneet esittää, mitenkä tämä teosofinen liike on aina toiminut täällä Europassa vuosisadan viimeisenä neljänneksenä, enimmäkseen silloin salassa ja vasta nyt viime vuosisadan loppupuolella julkisesti. Ja koetimme myös näyttää, mitenkä tuon salaisen vaikutuksen jälkeen on heti seuraavan vuosisadan alussa näkynyt jotain muuta herätystä, muuta toimintaa, joka silti nähtävästi on aiheuttanut juuri siitä salaisesta teosofisesta toiminnasta, joka kävi edellä. Ja tämä toiminta, tämä teosofinen liike on aina tähdännyt siihen, että ihmiset on herätettävä tietoisiksi omasta inhimillisestä tehtävästään, dharmasta – niinkuin itämaisella nimityksellä sanotaan. Ja se liike on sentähden aina koskenut kaikkia maailman uskontoja ja sivistyksiä. Sitten on aina jäänyt kunkin sivistyksen oman kansan ja uskonnon tehtäväksi itse herätä näkemään oman uskontonsa ja sivistyksensä vajavaisuudet ja puutteet, ja missä kohden ne ovat poikenneet alkuperäisestä uskonnollisesta inspirationista, joka myöskin aina on jokaisen sivistyksen, kulttuurin, muodon takana alkuaan ollut. – Ja näimme, kuinka sillä tavalla meille kaikille täällä Europassa

tunnettu Lutherin uskonpuhdistus, Lutherin reformatio, kuinka sekin on renkaana tässä teosofisessa työssä. Se oli julkinen, koska se alkoi vuosisadan alussa ja sitä ennen kävi salainen teosofinen inspirationsi Euroopassa, täällä kristikunnassa. – Lutherin reformationsi – kuten muistamme – sai apua pohjoisesta. Pohjolan leijona – joksi Kustaa Adolfia nimitettiin – tuli joukkoineen pohjoisesta, Ruotsista, ja hän auttoi sitten niitä veljiä Saksassa, jotka olivat omaksuneet Lutherin uskonpuhdistuksen ja siis pyrkivät eroamaan katolisesta kirkosta. Hän auttoi heitä, ja sentähden sanotaankin historiallisissa kirjoissa, että ilman hänen toimenpidettään uskonpuhdistuksesta ei luultavasti olisi tullut niinkään paljon kuin siitä tuli. Tosin se tapahtui veren ja tulen kustannuksella. Ihmisverta vuodatettiin ja tulella hävitettiin paljon. Mutta meidän täytyy sanoa, että toistaiseksi ei ole ainakaan täällä kristikunnassa saatu paljon mitään aikaan ilman suurta tuskaa ja ihmistappoa. Ei se mitään ihanteellista ollut, että Lutherin reformationsia autettiin sillä tavalla, tulella ja miekalla. Mutta kuitenkin meidän täytyy tunnustaa ja ymmärtää, mikä puhdas vaikutin oli kuningas Kustaa Aadolfilla ja kuinka mitätöntä olisi epäilemättä ollut muulla tavalla aikaansaada semmoista omientuntojen ja ajatusten vapauttamista, mihin reformationsi itse asiassa tähtäsi. Sehän saatiin aikaan johonkin määrin ainakin. Mutta sisäisesti katsoen ja hengen maailman kannalta, sen Valkoisen Veljeskunnan kannalta, joka on kaikkien näiden teosofisten yritysten takana, itse uskonpuhdistus kyllä jäi kesken ja tavallaan epäonnistui. Pieni askel otettiin eteenpäin Europan älyllisessä ja sanokaamme siveellisessä elämässä, mutta uskonpuhdistus jäi kuitenkin aivan kesken, koska se uusi kirkko, tai ne uudet kirkot, jotka syntyivät, eivät silti olleet mitään todellisesti kristittyjä kirkkoja. Eivät ne seurakunnat, jotka nyt syntyivät ikäänkuin katolisten seurakuntien raunioille,

eivät nekään päässeet ollenkaan varsinaiseen kristinuskoon. Ei niistä tullut mitään todella kristittyjä seurakuntia, seurakuntia semmoisia, joita olisi elähdyttänyt Jeesus Kristuksen elämänymmärrys, hänen oppinsa, hänen katsantokantansa, – vaan ne olivat seurakuntia, jotka jossain määrin ja tärkeissä kohdin erosivat vanhoista katolisista opeista ja menettelytavoista, ja jotka olivat kyllä niitä edellä, mutta eivät silti niinkuin sanottu, saavuttaneet esimerkiksi alkukristillistä puhtautta missään muodossa. Sentähden Valkoisen Veljeskunnan kannalta tuo Lutherin uskonpuhdistus kuin pysähtyi omaan alkuunsa, jäi kesken, ja maailma tuli enemmän tai vähemmän entisen kaltaiseksi taas. Ei se uskonpuhdistus onnistunut siis ja Valkoisen Veljeskunnan kannalta on hyvin epäiltävää, onnistuuko mikään uskonpuhdistus vielä. Sanotaan päinvastoin eräässä vanhassa itämaalaisessa ennustuksessa, että ei ole mitään toivoa näistä joka vuosisata uudistuvista yrityksistä. Eivät ne vie toivottuun loppupäähän, ennen kuin itse viisauden jalokivi, itse Valkoisen Veljeskunnan ulkonainen johtaja tässä näkyväisessä maailmassa antaa itsensä syntyä. Ja se taas ei voi tapahtua koska tahansa. Se tapahtuu silloin, kun se aika on täyttynyt, silloin voi taas joku korkea mestari syntyä maailmaan ja silloin hän saa aikaan omalla vaikutuksellaan sen, johon on pyritty pitkin vuosisatoja. – Näin sanoo vanha itämaalainen ennustus. Ja ainakin siitä päättäen, mitä tähän saakka on ollut, voimme melkein päättää, että se on niin. Tämä ei suinkaan vähennä meidän tehtäviämme, vaan täydymme yrittää, mitä suinkin voimme. Valkoisen Veljeskunnan kannalta on aivan välttämätöntä, että noudatetaan sitä korkeaa käskyä, joka tuli keskiajalla, ja aina yritetään jokaisen vuosisadan lopulla uudistaa tuo teosofinen vaikutus ja sitten seuraavan vuosisadan alussa panna toimeen sitä enemmän jokaisen omassa uskonnossa, jokaisessa kulttuurissa, siihen määrin, kuin kyseessäolevas-

sa kulttuurissa herätään. Se jäi tietysti meidän tehtäväksemme. Mutta kuvaavaa on, että kun viime vuosisadalla taas Valkoisessa Veljeskunnassa ajateltiin sen vuosisadan ajatusponnistusta ja sitä inspiratsionia, mikä oli lähetettävä maailmaan, niin veljeskunnassa kun siitä neuvoteltiin, useimmat olivat sangen epäröivällä kannalla siitä, että se nytkään onnistuisi ja muutamat arvelivat, että pitäisi jatkaa vaan salaista toimintaa vielä, että se teosofinen työ, mitä piti tehdä, piti tehdä salassa, ei julkisesti. Etenkin oli muuan europpalainen mestari siinä veljeskunnassa jyrkästi vastustavalla kannalla. Hän sanoi, ettei ole toivoakaan, että länsimaalaiset kansat osaisivat ottaa vastaan mitään. Jos julkisesti yritetään, se merkitsee, että sitä ihmistä jollei ristiin naulita, häväistään äärettömästi ja hänen työnsä heitetään kuin romukoppaan. Ei sitä oteta vastaan. „Minä tunnen ne kristityt joukot“ – sanoi hän, – „ne ovat toivottomia siinä merkityksessä. Niitä ei saa henkisesti liikkeelle. Se vuodatus, joka annetaan heille, pysähtyy heidän omaan tyhmyyteensä.“ – Mutta sitten oli – ihmeellistä kyllä – kaksi itämaalaista mestaria, jotka teosofisessa liikkeessä tunnetaan Morjan ja Kut Humin nimellä, jotka olivat sitä mieltä, että heidän on yritettävä. „Meidän täytyy joka tapauksessa totella tuota korkeaa käskyä ja panna jotain toimeen. Ja jos te muut epäilette, onko mahdollista yrittää mitään julkisesti, me tahdomme yrittää.“ He päättivät yrittää parastaan, he kaksi ystävästä. Ja he valitsivat sitten Morjan vanhan opetuslapsen, joka syntyi Helenan nimellä venäläiseen perheeseen. He päättivät esittää hänelle tuon asian. Ja silloin tietysti, kun kokouksessa näin arveltiin, toiset mestarit heti sanoivat: „luonnollista on, että autamme teitä teidän yrityksessänne niin paljon kuin mahdollista. Emme vaan uskalla ottaa vastuuta päällemme.“ Ja yksin sekin europpalainen mestari, joka oli kaikista pessimistisin, sanoi: „kyllä minäkin, jos teidän

yrityksenne vähänkään onnistuu, koetan parastani. Ja onhan mahdollista“ – hän sanoi – „että ensi vuosisadan alussa, kahdennenkymmenennen vuosisadan alussa, voidaan yrittää jotain kristikunnassa. Minä olen sitä kyllä ajatellut ja olin ajatellut, että se vasta olisi julkista, niinkuin ennenkin oli ollut, että julkiseksi tulisi se työ, joka aloitetaan kahdennenkymmenennen vuosisadan alussa ja joka tähtää kristinuskon puhdistamiseen. Mutta jos teidän yleismaailmallinen työnne saa jotain aikaan, on se parempi. Se tulee kuin meidän työemme jatkoksi, niinkuin se aina on ollut sille inspiratsioonille, mikä on ollut edellisen vuosisadan viimeisellä neljänneksellä.“ – Ja niin sitten nuo itämaalaiset mestarit ottivat Helena von Hahn'in – sittemmin H. P. B:n – työaseekseen, ja hänen avullaan teosofinen liike pantiin alulle maailmassa julkisena. Se oli nyt ensimmäinen julkinen yritys, ja meidän täytyy tunnustaa, että se on saanut paljon hyvää aikaan. Ihmiset ovat sentään kaikkialla täälläkin kristikunnassa heränneet ymmärtämään asioita toisella tavalla kuin ennen, varsinkin uskonnollisia ja henkisiä, mutta myöskin sosialisia asioita toisella tavalla kuin ennen. Nyt siitä lähtien, kun teosofinen innostus tuli julkiseksi viime vuosisadalla, voimme nähdä, kuinka yhteiskunnissamme on aivan kuin herätty suurempaan tietoisuuteen siitä, että ihmisten täällä maan päällä pitäisi muuttaa elämänsä. Jolleivät voikaan rakentaa koko yhteiskuntaa uudestaan, osaa antaa uutta pohjaa yhteiskunnalle, niin kuitenkin nykyään jo hyvin paljon ymmärtetään kaikissa kansoissa ja maissa, että jos mitään uutta tulee, jos yhteiskunnat tulevat uudistumaan, jos elämä muuttuu toisenlaiseksi ja veljellisemmäksi, niin se tapahtuu ja voi ainoastaan tapahtua juuri veljeyden nimessä. Ei voi enää muuttaa yhteiskunnallisia oloja ainoastaan joidenkuiden lakipykälien avulla, pikku parannusten avulla. Sitä on yritetty ja on jätetty myöskin paljon yrittämättä, että yhteiskunta on

enemmän kuin tuhannen vuoden ajan pysynyt semmoisena kuin se on. Kehitystä aina tapahtuu, mutta realistisesti on yhteiskuntamme vielä rakennettu aivan epäveljelliselle, ekonomiselle pohjalle. Ja nyt aletaan ymmärtää. Siihen päin ovat kaikenlaiset liikkeet länsimailla vaikuttaneet. Jos ei muutetakaan koko käsitystä, ihmiset hengessään muuttuvat ymmärtämään yhteistä elämää tällä maan päällä uudella tavalla. Olemme kuin umpikujassa. Emme pääse mistään ulos. Elämämme tulee vaikeammaksi ja vaikeammaksi. Yhdestä suuresta surusta ja tuskasta tulemme toiseen. Mutta jos heräämme tuntemaan, että yhteiskunnallinen pohja on oleva yhteistyössä, että ihmiset kun muodostavat yhteiskuntia, ovat toisiinsa sidottuja – ei suinkaan itsekkyyden siteillä, vaan epäitsekkyyden siteillä, että ihmisten täytyy rakentaa yhteiskuntansa keskinäisen avuliaisuuden, veljeyden periaatteelle, – silloin ainoastaan voidaan rakentaa uusi yhteiskunta. Se ei merkitse, ettei voisi rahoja ja pankkeja jäädä. Kaikki semmoiset seikat muodostuvat itsestään, kun ymmärrämme, että me olemme ikuisessa kiirastulessa täällä maan päällä, jos jatkamme semmoista elämää, että emme ajattele toisiamme ollenkaan. Useimmat ihmiset ajattelevat ainoastaan itseään ja lähimpiä omaisiaan. Aivan kuin pakosta ihmiset näissä yhteiskunnissa ajattelevat itsekkäästi, ehkä muutamiiin ihmisiin nähden vain epäitsekkäästi. Mutta ihmisten täytyy oppia ajattelemaan epäitsekkäästi, suurissa piirteissä ymmärtämään, että yhteiskunta on todella yhteistä elämää maan päällä ja kaikki ihmisolennot ovat samalla tavalla elämän edessä ihmisyksilöitä, joiden tehtävänä on elää keskinäisessä avunannossa ja rakkaudessa. Kun ihmisten mieli muuttuu tässä suhteessa, silloin heidän järkensä kyllä kirkastuu toisessa suhteessa, sentähden, että Valkoisen Veljeskunnan inspiratsioni on ensin tätä uskonnollista-, sisäistä-, henkistä laatua: muuttukaa veljellisiksi hengessänne ja ymmärtäkää, että

kuulutte yhteen ja muodostatte suuren perheen tässä näkyväisessä maailmassa. – Muistamme, kuinka esimerkiksi Paavali yrittää selittää. Hän sanoo: „Me olemme kaikki osia Kristuksen ruumiista. Se on se kokonaisuus, jota meidän kaikkien tulee palvella, niinkuin ihmisen jäsenet ihmisen ruumista palvelevat kokonaisuudessaan.“ Hän sanoo nimenomaan: „mitä se olisi, jos jalka sanoo niin ja silmä sanoo niin. Jos niillä jäsenillä olisi oma itsekäs tahtonsa, mitä siitä tulisi. Jäsenien täytyy palvella ruumiin kokonaisuutta. Samalla tavalla täytyy myöskin kaikkien jäsenien kristillisessä seurakunnassa palvella ainoastaan Kristusta, sitä Täydellistä Ihmistä, joka pyrkii elämään kaikkien kautta.“ Se on yhteiskunta tässä merkityksessä, se on Kristusihminen. Yhteiskunta on suuri ihminen, ja meidän kaikkien, jotka olemme jäseniä yhteiskunnassa täytyy tunnustaa tuo suuri ihminen, tuo suuri yksilö, ja sen tiellä kulkea. Kun ymmärrämme tuolla tavalla oman asemamme, dharmamme elämässä, silloin elämämme voi tulla onnelliseksi ja tuskattomaksi, ilman turhia kärsimyksiä. Mutta sitä ennen on kaikki aivan epävarmaa. Ajatelkaamme jotain kansaa suuren vaaran uhatessa, jos esimerkiksi sota on julistettu ja koko kansa tulee siihen mielentilaan, että nyt on vihollinen meillä ja se tulee tappamaan meitä ja hävittämään kaikki meiltä, jollemme me sitä vastusta. Silloin koko kansan läpi käy yhteinen tunne, että meidän yhteiskuntamme on vaarassa, rakkaimpamme ja kaikki ovat vaarassa. Se kansa tuntee silloin vaaran hetkellä itsensä yksilöksi, todelliseksi yhteiskunnaksi. Ja siinä hetkessä on kuin rakkaus toteutuisi ihmisten kesken maan päällä. Semmoisina hetkinä, kun innostus on suuri, voivat aivan vieraat ihmiset vaikka syleillä toisiaan kadulla, ja paras hyvä on herännyt ihmisten sydämissä. Mutta se ei ole tietysti pysyväistä, sillä vaikka yhteinen hätä herättää veljeyden tunteen, niin se häipyy, kun siinä hädässä ei ole enää mitään kaunista. Se kaunis tunne

muuttuu pian suureksi tuskaksi, kärsimykseksi, sadatukseksi, kiroukseksi, ja silloin ei ole enää sitä samaa veljeyttä olemassa – ja rakkautta. Tuo esimerkki näyttää kuitenkin meille, mitä mahdollisuuksia ihmiskunnassa on ja kuinka ihmiset kuitenkin voivat tuntea olevansa yhtä. Ja voimme ymmärtää sentähden, kuinka paljon suuremmissa määrässä vielä he voivat tuntea tuon yhteisyyden tunteen, tuntea rakkautta, auttamisen halua toisiaan kohtaan, kun elämä on kirkastunut heille, ei ainoastaan tilapäisenä vaarana ja hätänä, vaan suurena iankaikkisena todellisuutena. Elämä on juuri sitä ikuista vaaraa. Se ikuinen vaara on siinä, että itsekkyyden, julmuuden ja kaikki pahat voimat ovat alituisesti vaanimassa meitä ja hyökkäämässä meidän kimppuumme. Meille täytyy tulla selväksi tuo uusi elämäkatsomus, että olemme joka hetki suuren hädän ympäröimiä, mutta joka hetki olemme suuren mahdollisuuden rajalla. Joka hetki voimme ottaa vastaan Kristuksen läheisyyden, joka hetki voimme sydämessämme tuntea Kristuksen läsnäolon ja hänen rakkautensa, nimittäin Jumalan rakkauden meidän omassa sydämessämme. Me voimme joka hetki avata sydämemme tuntemaan, kuinka kaikki kuulumme yhteen, riipumme toisistamme. Ja silloin ei ole mikään hetkellinen vaara meitä siihen vienyt, vaan itse elämän alituinen todellisuus, se vaara, joka aina piilee itsekkyyden elämässä ja se apu ja pelastus, mikä aina on olemassa rakkaudessa ja epäitsekkyydessä. Kun me ihmiset yhteiskunnissamme heräämme tätä ymmärtämään, silloin koittaa koko ihmiskunnalle parempi aika. Silloin osaamme ottaa vastaan myöskin semmoisen vuodatuksen, mikä on tähän asti tapahtunut ja tapahtuu vuosisadan viimeisellä neljänneksellä. Jos käänätte huomionne hetkeksi H. P. B:n kirjoihin ja ensimmäiseen teosofiseen inspiratsiooniin, huomaatte, kuinka ne tähtäävät juuri tähän. Kaikki hänen kirjoituksensa tähtäävät siihen, että tietäisimme, mitä olemme

ja kuinka meidän on elettävä ja oltava yhdessä. Ja sitten voimme myöskin nähdä, että emme yksilöinä, emmekä yhteisönä, osanneet ottaa vastaan tuota inspiratsionia. Kuitenkin se jäi piilemään ihmiskunnan tajuntaan, niin että tänä päivänä ymmärretään ne asiat paremmin kuin ennen. Me emme täällä kristikunnassa enää vaella yhtä suuressa sydämen kylmyydessä kuin ennen tätä teosofista liikettä. Tietysti jo viime vuosisadalla paljon hyviä ajatuksia liikkui ilmassa ja pyrki esille kirjallisuudessa ja eri liikkeissä – esimerkiksi sosialistisessa liikkeessä, – mutta eivät kuitenkaan mitkään ajatukset ja tunteet saaneet semmoista selväpiirteistä, aivan järkevää muotoa kuin H. P. B:n teosofisessa julistuksessa. Ja sen teosofisen julistuksen toinen puoli, se joka aina on seurannut seuraavan vuosisadan alussa, on myöskin alkanut näkyä vaikutukseltaan. Ja me voimme, kun tänään katselemme maailmaa, nähdä oireita siellä täällä. Voimme sanoa, että Venäjän suuressa vallankumouksessa kärsittiin suuria tuskia, mutta siellä myöskin yritetään suuria asioita. Ainakin silloin, kun tämä bolshevistinen valta pääsi valtaan maailmansodan jälkeen, ainakin silloin oli muutamia ihanteita selvänä näillä ensimmäisillä perustajilla, ja he julistivat niitä ja puhuivat niistä ja sanoivat: tämmöiseen ja tämmöiseen suuntaan täytyy ihmiskunnan elämän kulkea. Meidän täytyy valtakunnassa järjestää asiat niin, että maa on yhteinen kaikille. Kukaan ei ole rikas eikä köyhä. Aseet heitetään jokeen, poltetaan tai tehdään niistä toisenlaisia, työaseita, ei enää sota-aseita. – Sillä tavalla he julistivat ja saivat joukot mukaansa. Kaikki olivat väsyneet sodan kauhuihin. Ja kun jotkut innostuneet ihmiset julistivat uusia ajatuksia, kaikki ihastuivat. Venäjän kansa ihastui. Tietysti voimme ymmärtää, että talonpojat ovat varovaisempia aina, sillä hän, joka viljelee maata, tietää, – oli asia miten tahansa, oli keisari, kuningas tai miten tahansa, – minun työni

on välttämätön. Ei mikään valtakunta pysy pystyssä, jollen minä hommaa maasta ruokaa, jota aina tarvitaan. He ovat puuhissa, joita minä en ymmärrä, mutta minun työtäni heidännon pakko ymmärtää. Minä en käsitä sitä, että jos meidän kylässä tarvitsee rakentaa silta joen poikki, emme saa rakentaa niinkuin tahdomme, ennen kuin kaikenlaiset paperit ovat kulkeneet virastoissa ja kaikenlaiset herra päättelevät sinne tai tänne, tai ehkä huonon aterian vaikutuksesta päättävät, ettei se olekaan tarpeellinen. — He olisivat mieluummin rakentaneet tuon sillan ilman muuta, sillä he tiesivät, että se oli tuiki tarpeellinen. Ja heille on ollut käytännössä yhdentekevää, istuuko kuka tahansa jollain valtaistuimella. Eihän se heitä ajatelluta. — Näin ajateltiin kaikkialla maaseudulla. — Ja niinhän se on ollut yhteiskunnissa täällä länsimailla. Hyvin vähän on kansaa kasvatettu. Ranskan suuren vallankumouksen jälkeen on alettu kyllä antaa kaikille sitä henkistä hyvää, mitä on saatu. Mutta viime vuosisadan loppupuolella saattoi vielä joku ylhäinen venäläinen mies sanoa: on turhaa jakaa sivistyksen, opin ja kaiken tietomme asioita nyt kaikenlaisille ompelijattarille ja pikkueläjille, työmiehille, maataviljelevälle kansalle j.n.e. He tulevat vaan levottomiksi ja tyytymättömiksi omiin oloihinsa. He pyrkivät pois omasta luokastaan ja siitä tulee vain huonompaa. — Niin joku ylhäinen venäläinen saattoi vielä silloin sanoa, mutta elämä on opettanut toista. Meille on selvinnyt, että, jos mitään tarkoitusta on järjestetyllä yhteiskunnalla, se tarkoitus on siinä, että jos sen avulla saavutetaan suurempia mahdollisuuksia ja tietoja, kaikkea hyvää täällä maan päällä, se on kaikille jaettava. Muuten ei ole mitään tarkoitusta järjestetyllä yhteiskunnalla. Mehän emme tarvitse silloin mitään kulttuuria, jos se kulttuuri on ainoastaan muutamien hyväksi ja toiset saavat maksaa kaikki menot. Mutta jos sitten sanotaan: järjestyneet yhteiskunnat ovat sitä

varten, että voimme pitää puoliamme sodassa, — ei huomata, kuinka tyhmä se välihuomautus on. Nämä sodat ovat mahdolliset sen kautta ainoastaan, että juuri järjestytään yhteiskunniksi, ja sentakia mahdolliset niissä, että ihmiset eivät ole vielä käsittäneet mitä varten järjestetty yhteiskunta on. Ei se ole järjestetty sotia varten. Meidän täytyisi ymmärtää, että emme ole olemassa sitä varten, että tekisimme toiselle yhteiskunnalle pahaa, vaan että oman yhteiskuntamme voisimme järjestää hyvään päin. Tämän tunnustavat ihmisyksilöt joka puolella, että niin on. Suuret valtiomiehet tunnustavat tällä tavalla. He ovat ainoastaan vaikeassa asemassa sen kautta, että he eivät voi asettaa omaa valtakuntaa yht'äkkiä johonkin vaaranalaisuuteen. Kaikki täytyvät yhdessä —, ei kukaan uskalla yksinään mitään tehdä. Korkeintaan joku aivan pieni valtakunta voisi uskaltaa, jonka kuka tahansa suuremmista voisi siepata, sillä silloin toisissa suuremmissa valtakunnissa heräisi omatunto, että tuolle pienelle raukalle ei saa tehdä mitään. Kaikki säälisivät ja vahtisivat sitä, että sille ei saa tehdä mitään pahaa. Se olisi kuin ensimmäinen vetoaminen rakkauden voimaan, ja se olisi pieni alku. Ei kukaan esimerkiksi hyökkää Sveitsin kimppuun. Se on pieni maa, aivan kuin ulkopuolella koko Europan politiikkaa. Se nousee todella semmoisena lumihuippuisena muun Europan yläpuolelle. Kaikki muut Europan valtakunnat ovat kuin keskenään sopineet, että Sveitsi on oleva ulkopuolella aina kaikkia vaaroja. Siinä on hyvä esimerkki siitä, mihin joku pieni maa kykenee. Ja sentähden sittenkään ei ole toivotonta, että meidän kristikuntamme kulkee eteenpäin kehityksessä ja saavuttaa jonkun semmoisen ajankohdan, että kaikki suuretkin valtakunnat ovat heittäneet sodan mahdollisuudenkin pois tilikirjoistaan. Ja kun erikoisesti nyt ajatteleme sitä työn jatkoa, mikä tällä vuosisadalla on alkanut ja tulee vielä kasvamaan ja vaikuttamaan teosofisen liikkeen inspirat-

sionista, niin voimme ymmärtää, mitä on aivan kuin ennustettu. Voimme ymmärtää, että nyt tällä vuosisadalla jatketaan teosofisen liikkeen työtä sillä tavalla, että kristikunnassa esimerkiksi täytyy tapahtua uusi uskonpuhdistus tavallaan, voisimme sanoa, vanhan Lutherin uskonpuhdistuksen jatko. Sen täytyy jatkua, sillä juuri teosofinen inspiratsioni on niin paljon valaissut ihmisten mieliä kaikissa kansoissa, että he aivan kuin aavistavat ja vaativat, että uskonnot, etenkin kristinusko täällä olisi jotain; ettei olisi ulkonainen laitos, paljon kauniita kirkkoja maan päällä vain, vaan että se olisi sisäisesti jotain uutta elämää. Sillä myöskin tämän teosofisen inspiratsionin vaikutuksesta ovat ihmiset, ainakin ne, jotka ajattelevat, alkaneet huomata, että uskonnollinen elämä ei ole sitä, että joitakin metafysiillisiä tai filosofisia oppeja pidetään totena, vaan sitä, että se antaa enemmän voimaa parempaan elämään. Se on siveellinen vaikutus, mutta ei aivan epämääräistä laatua, että me määräämme minkälainen pitää ihmisen elämän olla ja yhteiskunnan siveellinen elämä j.n.e., vaan uskonnon tulee olla sitä, että näytetään mihin tulee meidän pyrkiä ja mennä. Emme ainoastaan itse saa olla omana mittapuunamme. Vaikka kyllä sydämemme, järkemme, omatuntonne, on apuna hyvän määrittelemisessä, emme voi keksiä, mitä se hyvä on. Uskonto on juuri sitä, että joku kehittyneempi, korkeampi olento on näyttänyt omalla persoonallisuudellaan, myöskin omilla opeillaan, mikä on kaunista, hyvää, oikeaa. Ja sitten me tunnemme omassa sydämessämme, että hän on todella semmoinen korkeampi olento, joka näyttää meille tietä ja puhuu totta. – Otamme esimerkin, esimerkiksi Jeesuksen neljännen käskyn: „Älä vastusta sitä, joka on paha“. Emme sitä ilman muuta ymmärrä. Suuria tuskia kärsittyämme, huomaamme kyllä, että: parempi olisi minun sittenkin ollut olla vastustamatta tuota pahaa ihmistä. Muistamme jonkun

väkivaltaisen tapauksen nimittäin. – Tietysti meidän täytyy aina sanoa: kuinka tunnemme, jos joku meistä on häijy tai paha. – Sanoillamme täydymme häntä oikaista, mutta meidän tehtävämme ei ole estää sitä väkivaltaa. Siihen tähtää Jeesuksen käsky: „Älä vastusta sitä, joka on paha“. – Mutta voi surkeutta, että joku on paha. Hän itse saa kärsiä kauheasti. Sanoilla ainoastaan neuvokaamme häntä, mutta sitten meidän täytyy antaa hänen tehdä, mitä hän tahtoo tehdä. Se on hänen oma tuhonsa. – Muistamme, kuinka Jeesus viimeisessä ateriansa kastoi leipäpalasen viiniin, antoi sen Juudalle ja sanoi: „tee pian se nyt, minkä tahdot tehdä“. Jeesus aivan kuin auttoi häntä: tee nyt päätös. Sillä siinä oli kuin pieni mahdollisuus, että Juudas olisi voinut kääntyä. Jos Juudas olisi huomannut, että hän voi muuttaa kaikki, tehdä tyhjäksi kaikki paha, minkä oli tehnyt, hän olisi juossut heti ylipappien luo ja selittänyt: minä kadun äärettömästi. Hän on kaikista hienoin, jumalallisin ihminen, minkä tiedän. En tahdo tehdä niin. – Mutta hänellä oli oma pirullinen ylpeytensä, joka sanoi: sinä rakastat Jeesusta. Älä anna ihmisten halveksia häntä. Häntä pidetään huonona ja epäsiiveellisenä ihmisenä, joka liikkuu vaan kaikkien miesten ja naisten kanssa. Hän istuu pöydässä, missä ryypätään ja on yleisten naisten kanssa samassa seurassa. Ja minä – Juudas – tiedän, että hän on todella kaikista puhtain, hienoin ihminen, mitä on olemassa. – Ja hän ajatteli itsekseen: sentähden minä tahdon asettaa hänet tuommoiseen äärettömään kohtaan. Kun sotamiehet ottavat hänet kiinni, hän kutsuu kaikki enkelit taivaasta auttamaan. Ja sitten hän pääsee hallitsemaan Juudeankin valtakuntaa, ja minäkin istun yhtenä hänen ministerinään. – Sillä tavalla hän ajatteli. Ei hän oikeastaan mitään pahaa tahtonut, ainoastaan kiihkeässä rakkaudessa erehtyi. Ja sentähden hän möi mestarinsa, ajatellen, että nyt tulee suuri kohta. Mutta kun Jeesus kastaa

leipäpalan, antaa hänelle ja sanoo: „tee pian, mitä olet aikonut“, Juudas kyllä säpsähti. Hän lähti ulos ja ajatteli: mitähän hän tarkoitti? Tarkoittiko hän – ei, ei hän saa tarkoittaa semmoista, – että tästä ei tulekaan mitään hyvää. Mutta miksi hän katsoi niin ankarasti. Tietysti hän tarkoitti, että: mene pian, ja sitten minä näytän, mikä minä olen. – Ja tietysti Jeesus näyttikin sitten, mikä hän oli – antoi viedä uhrilampaana itsensä ristipuulle. Mutta Juudaalle se oli liian suuri pettymys: minä olen kavaltanut sen parhaimman ihmisen. Ja Juudaan täytyi mennä hirttämään itsensä. Se psykologia on aivan selvä. – Ja sentähden tuo neljäs käsky: „Älä vastusta sitä, joka on paha“, on ihmeellinen käsky. Emme sitä itsestään keksisi. Mutta kun yksi mestariolento on näyttänyt: „kas tuossa on teille tie, tehkää sillä tavalla“, niin meidän täytyy sitä miettiä, eläytyä siihen ja omaksua se. Ja semmoinen on kristikunnan tehtävä. Semmoinen olisi kristittyjen kirkkojen tehtävä – muuttaa kaikkien ihmisten elämänsäilytys. Ja silloin tietysti voisi myöskin itsestään muuttua olosuhteet maan päällä. Ja Jeesuksen kaikki käskyt, ne ovat kuin puukoniskuja itsekkyydelle. Ne lävistävät ikäänkuin itsekkyyden panssarin ja sitten se meidän korkeampi minämme saa näyttää, mikä me olemme. Jeesuksen kaikki käskyt lähtevät kuin korkeammasta minästä. Se on uutta. – Ja se on uskonpuhdistus, mikä nyt on pantu alulle, se tähtää tietysti ja toteuttaa juuri sitä, että kristikunnassa itse usko tulee puhdistetuksi – itse se uskonto. Sillä se, mitä nyt tarjotaan kristinuskon nimessä, ei ole mitään kristinuskoa. Ja se kristinuskko tulee puhdistettavaksi. Nyt kulkevat ennustukset siihen suuntaan, että samalla tavalla kuin Lutherin uskonpuhdistuksessa, itse se pelastava voima tuli Pohjolasta, niin ennustetaan nyt, että nyt Pohjolassa pitää alkaa koko uskonpuhdistus. Uskonpuhdistuksen tulee saada kiinteä muoto täällä Pohjolassa. Ja se merkitsee – sanoo silloin ennustus, – että

täällä Pohjolassa syntyy Pohjolan valkoinen valtakunta. — Huomatkaa, että on ruvettu nimittämään Helsinkiä Pohjolan valkoiseksi kaupungiksi. Täällä on syntyvä Pohjolan valkoinen valtakunta. Siihen kuuluu silloin Skandinavian maat, Suomi ja Ruotsi, Itämeren maakunnat ja luultavasti myös Pohjois-Saksa. Se on Lutherin uskonpuhdistus, joka alkaa ikäänkuin uudestaan. Ja sen synty kulkee kuin käsi kädessä Pohjolan valtakunnan kanssa. Pohjolan valkoinen valtakunta voi kyllä muodostua kaikista ekonomisista, poliittisista, kulturellisista syistä. Vaikka suomalainen voi ajatella: kuinka me voisimme olla yhdessä Ruotsin, Norjan, Tanskan j.n.e. kanssa, kuinka me voisimme niiden kanssa yhdessä olla? — niin hänenkin mielensä voi muuttua, kun hän tietää, että kysymys on Suomensukuisista kansoista, kansoista Pohjois-Venäjältä. — Nämä ovat tuommoisia tulevaisuuden haaveita, mutta on semmoinen ennustus olemassa, ja sen tulevaisuuden ensimmäinen näkijä oli tuo ranskalainen lääkäri Nostradamus, joka eli 1500-luvulla. Hän oli jo nähnyt näitä asioita. Hän nimittäin ennusti, että Etelä-Europpa ja osa Keski-Europpaa joutuu muhamettilaisten haltuun, ja kristikunta pannaan äärimmäiselle kohdalle, ja ainoastaan se, että Pohjolassa muodostuu valtakunta, joka todella omaksuu alkuperäisen todellisen kristinuskon, se ainoastaan pelastaa maailman. Silloin siellä etelässä katolisissa maissa, heidän silmänsä kääntyy pohjoiseen päin. Ja siellä pohjoisessa, siellä kristinuskon on todella saavuttanut toisen muodon, ja kansat ja ihmiset muualta katolisista maista tulevat oppimaan, mitä kristinuskon on. Niissä katolisissa maissa tapahtuu suuri herätys ja se, että muhamettilaisetkin sortavat heitä, tekee, että heissäkin nousee kristinuskon oikea henki. Sitten muhamettilaiset lähtevät pois ja sitten koko Europpa tulee kristityksi juuri sillä tavalla, kuin se ei ole koskaan ollut. Ei se nyt ole kristitty. Ei se tunne edes Jeesuksen käskyjä,

mutta aikojen kuluttua kaikki tulee muuttumaan. Ja se Pohjolan valtakunta, joka ensimmäisenä saa säilyttää tuon kristinuskon ja viedä sen alkuperäiseen puhtauteen, se on Europan edeltäjä ja on onnellisessa asemassa. Se on ääretön suosio kohtalon puolelta, että kohtalo tarjoaa tilaisuuden muutamille kansoille: te voitte tulla kristityiksi ja auttaa koko niinsanottua kristikuntaa. — Siis se kysymys, mikä juuri täällä Pohjolassa on kaikessa edessä, on tuo kysymys: tahdotteko tulla kristityiksi? Tahdotteko kaikki nämä kansat ja valtakunnat todella omaksua Jeesuksen Kristuksen pyhän opin ja ruveta seuraamaan Jeesus Kristusta, jota nimitetään Vapahtajaksi? — Semmoinen kysymys asetetaan kaikille näille Pohjolan kansoille ja valtakunnille. — Ja Ruusu-Risti, joka lukeutuu teosofiseen liikkeeseen, ja joka on tuntenut alusta lähtien, että sillä on jokin tehtävä täällä Europassa, Pohjolassa, Suomessa, Ruusu-Risti, joka on tämän nähnyt, se tietysti sanoo kohtalolle: jos minä kelpaan johonkin, jos minua voidaan käyttää johonkin, silloin käyttäkööt he, jotka ohjaavat kansojen henkisiä kohtaloita, minun työvoimani, sitä kaikkea mahdollisuutta, mikä minussa Ruusu-Ristissä piilee. — Näin olemme me Ruusu-Ristissä ajatelleet alusta lähtien. Me olemme tahtoneet tarjoutua henkisten opettajien ja johtajien käytettäväksi. Me tahdomme olla mukana siinä uskonpuhdistuksessa, joka on jo alkanut ja on tulossa. — Me iloitsemme nähdessämme semmoisia yrityksiä, kuin esimerkiksi tanskalaisen kuvanveistäjän Andersenin, joka kirjoitti kirjan kansainvälisestä kaupungista. Hän esittää siinä, että olisi perustettava kansainvälinen kaupunki, joka olisi suojattu tietysti kaikilta vaaroilta. Ei mikään sota voisi sitä uhata. Siinä on yliopistot, taideakatemi-at, koulut ja kaikenlaista semmoista, mikä on yhteistä silloin kristikunnalle. Hänkin ajatteli Amerikkaa, mutta sitten huomasi, ettei se siellä sovi. Sen täytyy olla Europassa. Hän

kävi täällä tutkimassa. Hän uhrasi sen kirjan laatimiseen enemmän kuin 150,000 dollaria – seitsemän ja puoli miljoonaa Suomenmarkkaa. Sitä kirjaa on sitten lähetetty kaikille eteville ihmisille ympäri maapalloa. Sitten hän äsken vielä kävi Italiassa Mussolinin luona, ja Mussolini ihastui kovasti hänen ajatuksiinsa, sillä hän selitti kuinka semmoinen kansainvälinen kaupunki olisi omiansa edistämään rauhaa kaikkialla, kuinka siellä työohjossa tehtäisiin työtä rauhan puolesta, että kristikunnassa ei olisi kuin yksi sydän ja yksi pää. Kun hän siellä esitti näitä asioita, Mussolini ihastui ja sanoi: „minä lahjoitan heti maata täältä Rooman lähistöltä. Italia lahjoittaa maapalstan. Toteutukoon tuo suuri aate.“ – Saa nähdä mitä siitä tulee. Saa nähdä, mitä kreivi Kalergin Pan-Europasta tulee. Tuommoisesta aloitteesta iloitsemme ja toivomme kaikki sille hyvää menestystä. Samalla me tunnemme, että tahdomme olla mukana siinä uskonpuhdistuksessa, joka on pantu alulle. Siinä työssä tahdomme olla mukana. Sillä me ymmärrämme, että jollei saada ihmisten mieliä muuttumaan, kirkkoja herätetyiksi, herätetyksi kristikuntaa, aluksi ainakin Pohjolassa ymmärtämään, mistä on kysymys; ymmärtämään, että Kristuksen uskonto ei vielä ole näyttänyt itseään maan päällä, – jollei saada ihmisiä ymmärtämään niin, on toivotonta maan päällä. Sillä henkinen tekijä on ihmisissä aina voimakkain. Hirmuisen pintapuoliset ehkä voivat tehdä poikkeuksen. Mutta niitä on kauhean harvassa. Mutta uskonnossa on henkinen elämä suurimpana tekijänä. Sitä ei voida riistää pois. Venäjällä koetetaan sitä, mutta päinvastoin tiedämme, että uskonnollinen elämä puhdistuu ja voimistuu siinä häväistyksessä ja vainossa, mitä siellä materialistisen hulluuden puolesta tehdään. Siinä vaan kasvaa halu, tuntee sisäistä elämää, Jumalaa. Se on suurin tekijä ihmiskunnassa vielä. Niin kauan kuin emme Jumalaa täydellisesti vielä tunne, niin pyrkimyksemme ja halumme

totuuden tietämiseen, on kaikista voimakkain tekijä ihmisen psykologiassa. Sentähden ymmärrämme, että uskonpuhdistus, joka taas kohottaa ihmisten mieliä korkeammalle tasolle, enemmän ymmärtämään, mikä jokaisen ihmisen dharma, elämäntehtävä on, se uskonpuhdistus on välttämätön. Kun se uskonpuhdistus on ensin raivannut paremmalle elämänymmärrykselle tietä, silloin varmasti myöskin syntyy tuo Pohjolan valkoinen valtakunta, josta valo tulee leviämään ympäri kristikuntaa. – Minun toivomukseni on, että se uskonpuhdistus voisi toteutua, että se aika pian koittaisi.

Ja koska tämä nyt oli viimeinen luentoni tänä syksynä ja etenkin tänä talvena, kiitän teitä kaikkia myötätunnosta ja toivon teille kaikkea hyvää.

(Pikakirjoittanut R. Kuosma)